

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות ב"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעבני"א - בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

אויפער תורה קוויאל

פרשת לך לך

כיתה ו' (א-ב)

הר"ר מרדכי מנחם שווארץ הי"ו
הר"ר יואל וויינבערגער הי"ו

חידו"ת לפרשת לך לך

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך.

פרש"י לא גלה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו וכ"ו וצריך להבין למה תחבב הארץ בעיניו יותר אם לא יגלה לו השי"ת מיד לאיזה הארץ שהוא הולך (ועוד למה אמר אשר אראך הול"ל אשר אראה אותה לך, ואראך משמע שאראה אותך לכל העולם), וי"ל דהנה הארץ היתה אז ביד הכנענים המקולקלים מכל האומות וטמאו את הארץ במעשיהם המושחתים וכוחות הטומאה משלו בארץ, אבל כשבא אברהם אבינו לארץ כנען בכל מקום אשר הלך ע"י קדושתו ברחו כוחות הטומאה ונטהר המקום. כמו כן מסופר מעשה מר' חיים וויטאל זי"ע תלמיד האר"י הקדוש זי"ע שפעם בא למכשף גדול לשאול אותו על דבר מה ולא הי' יכול המכשף לפתוח פיו כי ע"י שבא ר' חיים אליו ברחו כוחות הטומאה וסר כל כוחו כי כל כוחו הי' מהטומאה. וזש"ה אל הארץ אשר אראך שאראה אותך שם, וע"י שיראו כוחות הטומאה את אברהם יברחו ונטהר הארץ. והשתא אם הי' מגלה לאברהם לאיזה ארץ שילך אז לא היתה חביבה בעיניו כי הארץ לא נטהרה עדיין, ע"כ כדי לחבבה בעיניו לא גילה לו את הארץ כדי שיראה אותו רק אחרי בואו לשם כשתהי' כבר טהורה.

(דברי יואל)

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך,

"לך לך" תלך ותסתכל בעצמך וכמ"ש במשנה הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה

דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וזה הרמז "מארצך" את עפר הארץ אשר אליה תשוב בבוא עתך למקום עפר רמה ותולעה, "ממולדתך" את מקור הולדתך מטיפה סרוחה, "ומבית אביך" את אשר אתה עתיד לבוא לפני אביך שבשמים ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. (ספרים)

ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי.

איתא במדרש למה נקרא שמו עברי שכל העולם כולו מעבר (מצד) אחד והוא מעבר השני וראוי להבין דהרבה פעמים הוזכר בתורה שמו של אברהם אבינו ולא נקרא בשם זה ולמה דייקא כאן קורא אותו בשם אברהם אבינו. ויש לומר דאיתא במדרש דעוג לא התכוון לשם שמים וכן הביא רש"י ז"ל דכוונתו היתה שיהרג אברהם והוא ישא את שרה, ולכאורה קשה שהרי עוג הי' בטוח שאברהם יהרג, למה חשב שאברהם יצא למלחמה כיון דהסכנה מרובה כל כך, לזה אמר הכתוב ויגד "לאברהם העברי" דעוג ידע שאברהם מוסר נפשו אפי' נגד כל העולם כולו לכך הגיד לו. (דברי יואל)

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין וכו' ויתן לו מעשר מכל.

ונראה עפ"י"מ דמתאמרא משמיה דהרה"ק הר"ר שמעלקא מניקלשבורג זי"ע על אמרם ז"ל עד ארבעין שנין מיכלא מעלי מכאן ואילך משתי

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעב"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

והיין עכ"ד. ומעתה י"ל כי אברהם אבינו במקום גדולתו שם ענותנותו וכדרכן של יראי ה' פשפש בכל מעשיו ולא מצא בהם שלימות והחזיק את עצמו לחוטא ואדרבה ממה שהוציא מלכי צדק גם יין נתעורר לבו בקרבו לשוב את ה' בימי זקנותו כדוגמת היין ולכן ויתן לו מעשר מכל על דרך שאמר הכתוב וחטאך בצדקה פרוק וכו' כדי שיזכה על ידי זה לפרוק נפשו מן החטאים ולהתקרב אל ה'.

(ברך משה)

מעלי דהנה עד ארבעים שנה כאשר האדם בילדותו יסיתתו היצר שמח בחור בילדותך ולזה יראה לו לחם אשר רק בתחילת האפיה והבישול טעמו בו ואחר ארבעים שנה כאשר יגיע האדם לימי הזקנה יסיתתו היצר כי כעת אחר אפיסת כוחותיו לא יוכל כבר לשוב בתשובה ולזה יראה לו יין אשר כל כמה שמתיישן הוא משובח יותר עכ"ד ובתכלת מרדכי כתב כי מטעם זה הוציא מלכי צדק לחם ויין להורות מעלת אברהם אבינו שהוא צדיק מתחילתו ועד סופו כבחנינת הלחם

יארציט פון צדיקים

י"א השון

הרה"ק רבי מנחם נחום ב"ר צבי הירש זצוק"ל מטשערנאביל בעמח"ס "מאור עינים"

האט זיך נישט געקענט בארוהגן, די חסידים ארום האבן זיך דערשראקן או נישט געוואוסט וואס דאס מיינט. דער קינד ר' מרדכי'לע ווי דער שטייגער פון א קינד, איז געווען אינדרויסן לויפנדיג ארויס און אריין, אזוי אריינלויפנדיג באמערקט ער אז עפעס גייט פאר, האט ער געפרעגט וואס ס'איז געשעהן, האט מען אים דערציילט אז זיין טאטע איז נישט רואיג, באלד האט ער פארשטאנען אז די סיבה איז צוליב איין זאק וואס איז נישט געווען אויפגעטוישט צו א ריינע לכבוד שבת.

תיכף איז ער געלאפן צום טאטן און האט אים דערציילט וואס ער האט געטוהן מיט איין זאק ערב ש"ק. דער טאטע האט זיך בארואיגט און פארשטאנען פארוואס ער האט נישט געפילט די קדושת שבת אויף זיין פוס.

אמאל איז אריין א יונגערמאן אינעם צימער פונעם הייליגן רבי'ן בעל דברי יואל זי"ע, און האט געטראפן ווי דער רב איז זייער אריינגעטאן אין דעם ספר "מאור עינים", האט זיך דער רבי אנגערופן און אים געזאגט: ווען די ספר איז ארויסגעקומען, איז די גאנצע חסיד'ישע וועלט אויפגעטרייסלט געווארן פון זיין קדושה. זכותו יגן עלינו.

דער הייליגער צדיק ר' נחום פלעגט גיין יעדן ערב שבת אין מקוה מיטן באגלייטונג פון זיין זוהן ר' מרדכי וואס איז נאך געווען אין זיינע קינדער יארן, ער האט געטראגן דעם טאטן'ס קליידער.

האט פאסירט אמאל ווי ר' מרדכי'לע איז געווען זייער איילענדיג צו זיין צוריק אינדערהיים, און ווען זיין הייליגער טאטע האט זיך געטובל'ט האט ער אויסגערעכנט איינצושפּאַרן מיט די צייט, און האט מסדר געווען די קליידער פונעם טאטן כדי זיי זאלן זיין גרייט פארן טאטן אן פארזוימקייט, ביני לביני איז אראפ געפאלן א זאק אויף די ערד און עס איז געווארן פארשמירט. דער קינד האט זיך דערשראקן פון זיין טאטן'ס קפידה, האט ער מחליט געווען אויפצוטוישן דער זאק מיט דעם גענוצטן וואס דער טאטע האט אויסגעטוהן, און האט דאס נישט פארציילט פאר'ן טאטן.

שבת ביינאכט ווען ר' נחום האט געפירט טיש, האט זיך דער צדיק באקלאגט אז זיין פוס פילט נישט די קדושת שבת, און ער האט אנגעהויבן חושש צו זיין און איבערקלערן מיט וואס ער האט פוגם געווען זיין פוס, וואס וועגן דעם פילט ער נישט דעם קדושת שבת, ער

אונזער תורה קוואל - פרשת לך לך

דיני מוריד הגשם ותן טל ומטר

במוסף של שמיני עצרת מתחילין לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" ואומרים אותו עד מוסף של יום ראשון של פסח.

אם טעה ולא אמר מוריד הגשם – אם נזכר קודם שאמר הברכה מחיה המתים אומר במקום שנזכר רק שלא יהא באמצע ענין אבל אם לא נזכר רק לאחר שאמר מחיה המתים אינו צריך לחזור כיון שכבר אמר טל.

בארץ ישראל מתחילין מתחילים לומר "ותן טל ומטר לברכה" ביום ז' חשון.

אם טעה ולא אמר "ותן טל ומטר" – אם נזכר קודם שסיים הברכה מברך השנים אומר שם ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה ושבענו מטובה וכו', ואם לא נזכר רק לאחר שסיים הברכה מתפלל להלן ובתוך ברכת שמע קולנו אחר ריקם אל תשיבנו חננו ועננו ושמע תפילתינו אומר שם ותן טל ומטר לברכה וממשיך לומר כי אתה שומע תפלת כל פה, ואם לא נזכר רק לאחר שסיים שומע תפלה, חוזר ומתחיל מ-ברך עלינו, ואם לא נזכר רק לאחר שסיים הפסוק יהיו לרצון, חוזר לראש התפלה.

אם טעה בקיץ ואמר "ותן טל ומטר" – חוזר ומתחיל ברך עלינו ואם לא נזכר רק אחר שסיים הפסוק יהיו לרצון, חוזר לראש התפלה.

ואם מסתפק אם אמר "ותן טל ומטר" – אם הוא לאחר ל' יום שכבר התפלל תשעים פעמים כראוי, חזקה שגם עתה התפלל כהרגל שלו כראוי, אבל בתוך שלושים יום צריך לחזור ולהתפלל.

טל ומטר - בעמק הבכא

טרינקען במשך די גאנצע צייט, מיט א אידישע עקשנות, האבן זיי זיך געהאלטן פעסט, און נישט געוואלט דערציילן און אויסזאגן אפילו איין נאמען.

האבן זיי מחליט געווען, צו נעמען אלע בחורים אריינלייגן אין א צימער און לאזן אז די בחורים זאלן שמועסן צוזאמען, אפשר וועלן זיי אויפכאפן עפעס א ווארט, ווי נאר די בחורים האבן זיך צוזאמגעטראפן אינעם צימער, האט איין בחור פון צווישן זיי אריינגערוימט שטילערהייט פאר זיינע חברים, אז אויב מיר וועלן נאך זוכה זיין צו לעבן היינט נאכט, זאלן מיר נישט פארגעסן, צו אנפאנגען זאגן ביי מעריב "ותן טל ומטר לברכה"!!!, די רשעים האבן נישט אויסגעהאלטן די שטארקייט פון די בחורים, און זיי האבן געבעד אויסגעשאסן אלע בחורים, אזוי ווי זייערע אלע חברים שכנים. ה' יקום נקמת דמם השפוך, ובמהרה נזכה לקבל פני משיח צדקינו ומלכינו בראשינו אמן.

אין די צייטן פון די צווייטע מלחמה האבן זיך אידן מוסר נפש געווען, אויף יעדן אידישער מנהג, און אויף יעדן הלכה, עס ווערט דערציילט א מורא'דיגע מעשה פון דרייטע בחורים, וואס האבן באוויזן א געוואלדיגע נאנטקייט צום הייליגן באשעפער און זייער א גרויסע קידוש השם.

געווען איז עס, ווען די דייטשן ימ"ש האבן אויפגעזוכט אידן וואו זיי האבן זיך באהאלטן, איין טאג האט מען באמערקט ווי א בחור לויפט אריין צו עפעס א באהאלטענע טיהר, וואס פירט צו א בונקער, פארשטייט זיך אז די רשעים ימ"ש האבן זיך אויף דעם ארויפגעכאפט כמוצא שלל רב, מען האט געטראפן א קבוצה פון עטליכע בחורים באהאלטן דארטן אין בונקער, מען האט זיי געבינדן מיט קייטן, מיט א געפערליכע אכזריות, און געפירט אויף חקירות, מען האט זיי אויסגעפארשט יעדן איינעם עקסטער ווער האט זיי צוגעהאלפן מיטן ברענגען עסן און

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ס מרן רבינו הקדוש זיעונו"א - בנשאות כ"ס מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

מאמרים של האמוראים בענין הגשם

(תענית דף ז' ח' ט')

ר' סלא אמר רב המנונא אמר אין הגשמים נעצרין אלא בשביל עזי פנים.

רב קטינא אמר אין הגשמים נעצרין אלא בשביל ביטול תורה.

ר' אמי אמר אין הגשמים נעצרין אלא בשביל גזל, והתקנה הוא להרבות בתפילה.

ר' אמי אמר אין הגשמים יורדין אלא בשביל בעלי אמנה פי' בזכות אנשים העומדים בדיבורם ועוסקים באמונה.

ר' יצחק אמר גדול יום הגשמים שאפי' פרוטה שבכים מתברכת, פי' שיש ברכה בעולם לכל האנשים, ואפי' לאלה שפרנסתם אינה תלויה בגשם.

ר' יוחנן אמר גדול יום הגשמים כיום קיבוץ גלויות.

ר' יוחנן אמר שאפי' גייסות פוסקות בו פי' שחיילים במלחמה מפסיקים מלהלחם.

ר' יוחנן אמר אין הגשמים נעצרים אלא בשביל פוסקי צדקה ברבים ואין נותנין פי' שמבטיחים ברבים ליתן צדקה ורק להתפאר - אבל בסוף לא נותנין.

ר' אבהו אמר גדול יום הגשמים מתחיית המתים - דזהו רק לצדיקים וזהו לשניהם.

ר' יהודה אמר גדול יום הגשמים כיום שנתנה בו תורה - דכתיב יערוף כמטר לקחי, פי' דכשם שהגשם מביא חיים לעולם כך התורה (רש"י).

ר' חמא בר חנינא אמר כיום שנבראו שמים וארץ, פי' דהקב"ה מתפאר בהורדת הגשם כמו שמתפאר בבריאת שמים וארץ.

ר' אושעיא אמר שאפי' ישועה פרה ורבה בו, פי' דבעת שיורד גשמים הוא עת רצון - ואז מתחילין ישועות לכלל ישראל.

ר' תנחום בר הנילאי - אין הגשמים יורדין אא"כ נמחלו עוונותיהם של ישראל.

ר' תנחום בריה דר' חייא - אין הגשמים נעצרין אא"כ נתחייבו שונאיהן של ישראל בליה.

רב חסדא אמר אין הגשמים נעצרין אלא בשביל ביטול תרומות ומעשרות.

ר' שמעון בן פזי אמר אין הגשמים נעצרין אלא בשביל מספרי לשון הרע.

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקדוש זיעונו"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

קעטסל רעטעניש

אברם
אברהם
שרי
שרה
אשכל
ממרא
ענר
אליעזר
ישמעאל
תרח
לוט
הגר
פרעה
אמרפל
נמרוד
אריוד
כדרלעמר
תדעל
ברע ✓
ברשע
שנאב
שמאבר
צער
עוג

י	ר	ש	ל	ע	ד	ת	ל	צ	ע	ר	א
י	ש	ו	י	נ	נ	ע	ל	א	מ	ג	ל
ל	ט	מ	מ	ר	א	כ	ב	ב	ט	ה	י
ב	ע	ב	ע	נ	ש	ר	ת	ר	ח	י	ע
מ	א	פ	ר	א	מ	ר	פ	ל	ש	ו	ז
ה	ר	ו	ר	ע	ל	ר	כ	ב	ג	ע	ר
ר	י	ה	ל	ע	ת	ע	ו	ש	א	י	ח
ב	ו	ד	ב	י	ה	ש	ר	ד	פ	נ	נ
א	כ	כ	ל	ל	ג	ה	ר	ב	א	מ	ש

ווען מ'ענדיגט די קעסטל רעטעניש דארף מען צוזאם נעמען די אלע
איבער געבליבענע אותיות און עס אריין שרייבן אין די קומענדיגע
קעסטלעך וועסטו טרעפן פארוואס האט אברהם געהייסן פאר שרה
זי זאל זאגן אז זי איז זיין שוועסטער

אונזער תורה קוואל - פרשת לך לך